

ЗАШТО „КАМЕНИ” МОСТ - СВЕДОК ИСТОРИЈЕ РАШКЕ НИЈЕ ПОД ЗАШТИТОМ ДРЖАВЕ?

Далеке 1845. Године, Совјет Кнежевине на седници од 6. септембра 1845. године је донео одлуку о формирању варошице Рашка. Предлог министра унутрашњих послова Илије Гарашанина садржао је и план вароши Рашке са пратећим здањима, који је урадио цариник Никола Алковић.

Кнез Александар Карађорђевић је потом, 17. септембра, потписао указ о подизању вароши Рашке. Тако је ово место прво и једино добило име према ранијем називу српске државе - Рашка. Од тада до данас Рашка је што због свог положаја, што због општих догађања у свету и земљи често бивала на ветрометини бурних догађаја у оба светска рата, а и касније током распада бивше Југославије. Једно од обележја Рашке, оно које међу првима западне за око путнику намернику је, без сумње, камени мост на Ибру који води право у центар града. Грађен је од 1893. до 1895. године, на месту где је некада била највећа и најважнија скела преко Ибра. Српска влада је после повлачења из Ниша и Краљева дошла у Рашку. Почетком новембра 1915. године градић је вишеструко увећао број становника. Улице су биле пуне војника, цивила, енглеских морнара, француских болничара и припадника аеропланског одреда, страних дипломата и новинара. Србија крајем октобра 1915. године је била у тешком стању. Заузети су били Скопље и Куманово. Пао је Београд. Освојени су Ниш и Врање. Непријатељ је заузео и Крагујевац. Напредовао је долином Ибра ка Рашкој. Сведоци кажу да су се тих дана у Рашкој чули топови и са севера и са југа, што је значило да су аустроугарско-немачке али и бугарске снаге у близини. Рашка је носила посебну симболику, то је додатно оптерећивало и емотивно чинило још тежом ситуацију у којој су се нашле српска војска и држава. Ту, на тој територији, настала је средњовековна српска држава. Сви су се питали да ли ће на тој светој земљи на којој је настала Србија, сада нестати. Како француски новинар Барби наводи, Пашић је стално понављао да је „Рашка земља где смо рођени”. Постоје сачувани записи који говоре о томе како је Пашић био веома забринут и како је француском новинару Анрију Барбију, баш на

„Каменом мосту" изнео најцрњу слутњу да ће Рашка можда постати гробница српског народа. Барби наводи и да је Пашић тада, приликом сусрета на мосту преко Ибра, заплакао.

Повлачећи се из Рашке, после стотину дана проведених у њој, српска војска је новембра 1915. тежећи да успори надирање непријатеља, дигла у ваздух део каменог моста. Обновљен је тек 1925. године. Нажалост иако неми сведок бројних догађаја из прошлости Рашке споменик, из нама непознатих разлога, а прави одговор нисмо добили ни у Заводу за заштиту споменика културе у Краљеву, још увек није под адекватном заштитом стручњака и конзерватора.

Пише: Зоран Николић

КВ *НОВОСТИ*
On line

Овај текст је један од садржаја медијској пројекта „Богатство традиционалне наслеђа околине Рашка" која сироводе „КВ Новости-он лине" а која је подржала околине Рашка. Ставови изнети у тексту су искључива одговорност „КВ Новости-он лине" и ни на који начин не представљају ставове и мишљења околине Рашка.